

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00

F: 01 478 74 25

E: gp.mop@gov.si

www.mop.gov.si

Številka: 007-188/2018
Ljubljana, 30. 10. 2018
EVA 2018-2550-0056
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si
ZADEVA: Odlok o ukrepu odvzema osebkov vrste rjavega medveda (<i>Ursus arctos</i>) iz narave za obdobje do 30. septembra 2019 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepa vlade:
Na podlagi 7.a člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16) je Vlada Republike Slovenije na .....seji dne ..... sprejela
SKLEP:
Vlada Republike Slovenije je izdala Odlok o ukrepu odvzema osebkov vrste rjavega medveda (<i>Ursus arctos</i>) iz narave za obdobje do 30. septembra 2019, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
Stojan TRAMTE GENERALNI SEKRETAR
Prejmejo:
- Ministrstvo za okolje in prostor, - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano - Ministrstvo za finance - Ministrstvo za javno upravo - Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo - Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
mag. Tanja Bolte, generalna direktorica Direktorata za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor, dr. Marija Markeš, vodja Sektorja za ohranjanje narave, Ministrstvo za okolje in prostor, dr. Peter Skoberne, Sektor za ohranjanje narave, Ministrstvo za okolje in prostor in Alojz Marn, Sektor za ohranjanje narave, Ministrstvo za okolje in prostor.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
Člani strokovne komisije za podporo pri načrtovanju upravljanja z velikimi zvermi
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
/

5. Kratak povzetek gradiva:		
<p>Dne 30. septembra 2018 se je izteklo načrtovalsko obdobje za odvzem medvedov in volkov iz narave iz Odloka o ukrepu odvzema osebkov vrst rjavega medveda (<i>Ursus arctos</i>) in volka (<i>Canis lupus</i>) iz narave za obdobje do 30. septembra 2018. S predlogom novega Odloka o ukrepu odvzema osebkov vrste rjavega medveda (<i>Ursus arctos</i>) za obdobje do 30. septembra 2019 (v nadaljevanju: Odlok) je določen obseg selektivnega in omejenega odvzema medveda iz narave, vključno z določenimi pogoji, torej natančneje opredeljuje izvedbo izjeme odvzema iz narave po sedmi alineji 7.a člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. Obseg predvidenega odvzema (skupni seštevek osebkov odvzetih iz narave zaradi odstrela, izjemnega odstrela, odlova, povoza ali drugih izgub) je določen tako, da ne ogroža ugodnega stanja populacije. Predviden je odvzem 200 osebkov. Pripravljeni osnutek Odloka temelji na Strokovnem mnenju ZGS za odvzem velikih zveri iz narave v obdobju od 1.10. 2018 do 30. 9. 2019 in pisnemu stališču ZRSVN k temu mnenju. Predlog upošteva sklep strokovne komisije za načrtovanje upravljanja z velikimi zvermi za odvzem rjavega medveda, nekatere pripombe iz javne obravnave ter sodbi Upravnega sodišča št. I U 168/2017-19 z dne 20. 3. 2018 in št. I U 102/2018-18 z dne 19. 9. 2018, zaradi katerih je iz odloka izvzet odvzem volka.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: (Samo če izberete NE pod točko 6.a.) Odlok nima finančnih posledic.		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 		NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: <ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: DA - Združenju občin Slovenije ZOS: DA - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE <p>Na sejo Delovne skupine za načrtovanje upravljanja z velikimi zvermi (posvetovalno telo) dne 23. 10 2018 sta vabljeni predstavnika SOS in ZOS.</p>		
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:		DA
Datum objave: 28. 6. 2018 (skrajni rok za pripombe: 30. 7. 2018)		

V razpravo so bili vključeni:

- Pravno-informacijski center nevladnih organizacij, ki je podal pripombe v imenu okoljskih nevladnih organizacij združenih v mreži Plan B za Slovenijo in WWF Adrie ter DONDES sta podala enake pripombe, s katerimi nasprotujeta odstrelu volkov, ker menita, da je osnutek Odloka v nasprotju z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah in s Habitatno direktivo iz razlogov nespoštovanja sodbe Upravnega sodišča I U 168/2017, problem, ki se rešuje, ni zadosten razlog za uporabo ukrepa odstrela po Uredbi, ni izkazano, da ni drugih zadovoljivih možnosti, ugodno stanje vrste in pa omejeno število, selektivnost odvzema in nadzorovane okoliščine.

Pri Društvu za osvoboditev živali in njihove pravice pozivajo MOP, da Odlok odpravi in ustavi postopek sprejemanja, saj da nima pravne podlage v aktih EU in RS, ne upošteva zgoraj navedene sodbe, da ni bila pravilno uporabljena Uredba in da MOP ni izkazal, da so izpolnjeni pogoji iz Uredbe, Društvo Dinaricum podaja pripombe na pravno podlago, na vsebino odloka, izpolnjevanje pogojev splošno ter izpolnjevanje pogojev specifično tako za medveda kot tudi volka. Alpe Adria Green zahteva, da se odstrel (odvzem) rjavega medveda in volka ne izvede kot predvideva osnutek Odloka in da se Odlok ne sprejme, ampak odpravi in postopek sprejemanja ustavi, zahteva, vstop v postopek kot organizacija, ki deluje v javnem interesu in da se opravi javna predstavitev Odloka izven počitniškega časa.

Lovska zveza Slovenije je podala pripombo glede razdelitve odstrela po obstoječih kategorijah.

Občine Osilnica, Kočevje, Loški potok, Sodražica in Velike Lašče podpirajo strokovno mnenje ZGS, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije tudi podpira strokovno mnenje ZGS za odvzem medveda, strinja se tudi s predlaganim odvzemom za volka, se pa ne strinja, da se preneha odstrel, ko število odvzeti odraslih volkov doseže 40 % predvidenega odvzema.

– predstavniki strokovne javnosti (ZRSVN, ZGS, ARSO, Biotehniška fakulteta).

Podrobno stališče k pripombam in predlogom iz postopka sodelovanja javnosti bo objavljeno na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor po objavi Odloka v Uradnem listu Republike Slovenije. Pripombe so se nanašale na število odvzetih osebkov in na sistemsko spremembo druge zakonodaje.

Javnost je vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o varstvu okolja.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštewane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

JURE LEBEN
MINISTER

Na podlagi 7.a člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16) izdaja Vlada Republike Slovenije

O D L O K

o ukrepu odvzema osebkov vrste rjavega medveda (*Ursus arctos*) iz narave za obdobje do 30. septembra 2019

1. člen (vsebina)

(1) S tem odlokom se z namenom zagotavljanja ugodnega stanja vrste in ustrezne ravni sobivanja s človekom sprejme ukrep selektivnega in omejenega odvzema osebkov vrste rjavega medveda (*Ursus arctos*) (v nadaljnjem besedilu: medved) iz narave ter določajo obseg in pogoji selektivnega in omejenega odvzema medveda iz narave ter pogoji izjemnega odstrela v obdobju od uveljavitve tega odloka do 30. septembra 2019.

(2) Ta odlok določa tudi način določitve obsega odvzema medveda iz narave, podrobnejši način odvzema medveda iz narave, spremljanje odvzema in vodenje evidenc odvzetih medvedov iz narave.

2. člen (izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem odloku, pomenijo:

1. izjemni odstrel je usmritev medveda z lovom v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, zaradi razlogov iz prve, druge ali tretje alineje prvega odstavka 7. člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16; v nadaljnjem besedilu: Uredba) na podlagi dovoljenja pristojnega ministrstva v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Poleg upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom (v nadaljnjem besedilu: upravljavci lovišč) ga lahko izvajajo tudi člani skupine za hitro ukrepanje v primeru ogrožanja življenja ljudi in premoženja po velikih zvereh v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;

2. območja življenjskega prostora medveda so osrednje, robno in prehodno območje ter območje izjemne prisotnosti, kot jih opredeljuje Strategija upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji, sprejeta s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 322-07/2001-2 z dne 24. januarja 2002;

3. odstrel je usmritev medveda, ki ga izvajajo upravljavci lovišč na način lova na podlagi sedme alineje prvega odstavka 7. člena Uredbe in v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, ter tem odlokom;

4. odvzem medvedov iz narave vključuje odstrel, izjemni odstrel, ujetje, preselitev, povoz ali vsako drugo izgubo medveda ne glede na vzrok, ki je izgubo povzročil. Če se ujeti medved vrne v naravo na območja življenjskega prostora vrste znotraj meja Republike Slovenije, se ujetje medveda ne šteje za odvzem iz narave.

3. člen
(omejitev odvzema medvedov iz narave)

- (1) Odvzem medvedov iz narave ne sme preseči s tem odlokom predvidenega odvzema medvedov, ki je določen tako, da ne ogroža ugodnega stanja vrste.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek odvzem medvedov iz narave lahko presega s tem odlokom predviden odvzem, če je posledica izjemnega odstrela ali izgub.
- (3) Če je odvzem medvedov iz narave v načrtovalskem obdobju iz 5. člena tega odloka večji od predvidenega odvzema iz prvega odstavka tega člena, se razlika upošteva pri načrtovanju odvzema medvedov iz narave v naslednjem načrtovalskem obdobju.

4. člen
(obseg in prostorska razporeditev odvzema iz narave)

- (1) Obseg in prostorska razporeditev odvzema medvedov iz narave sta določena v prilogi, ki je sestavni del tega odloka.
- (2) Odstrel medveda iz priloge tega odloka se razporedi po lovsko upravljavskih območjih (v nadaljnjem besedilu: LUO) tako, da se del odstrela izvede v predelih gostejše naseljenosti prebivalstva, pri čemer se upošteva pogostnost primerov neposrednega ogrožanja ljudi in premoženja od 1. januarja 2014 do 30. septembra 2017 in ob upoštevanju usmeritev iz 8. člena tega odloka.

5. člen
(načrtovalsko obdobje odvzema in časovna razporeditev odstrela)

- (1) Načrtovalsko obdobje odvzema medvedov iz narave traja od uveljavitve tega odloka do 30. septembra 2019, pri čemer se upoštevajo tudi podatki o odvzemu medvedov iz narave od 1. oktobra 2018.
- (2) Odstrel se izvaja v obdobju od uveljavitve tega odloka do 30. aprila 2019.

6. člen
(posebne okoliščine)

Če ob odvzemu medveda iz narave obstaja sum na nalezljive bolezni, predvsem zoonoze, ali če je medved odvzet iz narave v nejasnih okoliščinah (npr. najden poginuli medved, sum krivolova, možna kršitev pri odstrelu, silobran), se o tem poleg Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod) obvestijo pristojne službe in organi pregona.

7. člen
(struktura odstrela medvedov)

- (1) Na osrednjem območju življenjskega prostora medveda se lahko izvede odstrel v:
- I. težnostni kategoriji do 100 kg bruto telesne mase v višini najmanj 75 % od celotnega odstrela medvedov;
  - II. težnostni kategoriji od 100 do vključno 150 kg bruto telesne mase v višini največ 15 % od celotnega odstrela medvedov;

- III. težnostni kategoriji nad 150 kg bruto telesne mase v višini največ 10 % od celotnega odstrela medvedov.

(2) Na robnem območju življenjskega prostora medveda se načrtuje pretežno odstrel medvedov I. težnostne kategorije iz prve alineje prejšnjega odstavka.

(3) Ob posameznem odstrelu medveda je dopustno odstopanje za največ 20 % telesne mase medveda iz prvega odstavka tega člena.

(4) Ob odstrelu medveda v posamezni težnostni kategoriji iz prvega odstavka tega člena zavod o tem obvesti upravljavce lovišč.

8. člen **(usmeritve za odstrel)**

(1) Odstrel medvedov se v LUO, ki so v celoti ali delno v osrednjem območju življenjskega prostora medveda, prednostno izvede v pasu 1,5 km okoli naselij, prav tako tudi na lokacijah, kjer pogosteje prihaja do škodnih primerov, ali v njihovi neposredni bližini.

(2) Določba prejšnjega odstavka se uporablja tudi pri naknadni razdelitvi odstrela medvedov po LUO.

(3) Odstrel medvedov se v osrednjem območju življenjskega prostora medveda izvaja z visoke preže, razen v pasu približno 1,5 km okoli naselij, kjer se medvedi pogosto redno pojavljajo oziroma se tam zadržujejo in odstrel z visoke preže ni mogoč. V teh primerih se lahko odstrel izvede na katerikoli način v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, razen s pogonom, pritiskom in brakado.

(4) Odstrel medvedov se v robnem območju življenjskega prostora medveda izvaja prednostno z visoke preže, lahko pa tudi na katerikoli način v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, razen s pogonom, pritiskom in brakado.

(5) Odstrel medvedov se v prehodnem območju življenjskega prostora medveda in območju izjemne prisotnosti medveda izvaja na katerikoli način v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, razen s pogonom, pritiskom in brakado.

(6) Izjemni odstrel medveda, ki se izvede takrat, ko v posameznem LUO odstrel še ni izpolnjen, se upošteva pri izvedbi odstrela medvedov tega LUO.

(7) V izvedbo odstrela medvedov se šteje tudi odlov živih medvedov za doselitev ali naselitev zunaj meja Republike Slovenije.

(8) Če se pri izjemnem odstrelu iz narave odstreljuje medvedka z mladiči, se najprej odstrelijo mladiči in šele nato medvedka, razen v primerih, ko bi bilo ogroženo življenje in zdravje ljudi ali njihovo premoženje.

(9) Smrtnost medveda zaradi usmrtilve ranjene živali zaradi prometne nesreče se klasificira kot izguba. Taki primeri se obravnavajo kot etično načelo iskanja in preprečitve mučenja ranjene živali, za katere ni treba pridobiti dovoljenja ministrstva, pristojnega za ohranjanje narave.

9. člen **(izvajalci)**

(1) Zavod v sodelovanju z območnimi združenji upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom pripravi predlog podrobnejše prostorske razporeditve odstrela medvedov v LUO po posameznih loviščih iz priloge tega odloka.

(2) Zavod spremlja izvajanje odvzema medvedov iz narave in skrbi, da odvzem medvedov iz narave poteka po načrtu iz prejšnjega odstavka.

(3) Upravljavci lovišč morajo zagotavljati, da se odstrel medvedov izvaja v skladu z določbami tega odloka.

10. člen **(odvzem vzorcev tkiv in organov)**

(1) Zavod omogoči na podlagi medsebojnega dogovora znanstvenoraziskovalnim organizacijam odvzem ali posredovanje vzorcev tkiv, organov ali drugih telesnih delov medvedov, odvzetih iz narave, za raziskave.

(2) Zavod odvzame oziroma pridobi vzorce tkiv vsakega odvzetega medveda, zagotovi analizo genskega materiala in pridobi podatke, na podlagi katerih je mogoča genotipizacija posameznega medveda.

(3) Znanstvenoraziskovalne organizacije morajo o vseh rezultatih raziskav, ki so pomembni za ohranjanje medveda, vsako leto najpozneje do konca koledarskega leta poročati ministrstvu, pristojnemu za ohranjanje narave, in zavodu.

11. člen **(evidenca odvzema medvedov iz narave)**

Zavod spremlja odvzem medvedov iz narave v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo, ter predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, in vodi o tem evidenco, ki vsebuje:

1. datum odvzema medveda iz narave,
2. kraj odvzema medveda iz narave z navedbo območja življenjskega prostora, LUO in lovišča ter pri odvzemu medveda iz narave v naselju ali v njegovi neposredni bližini tudi z navedbo geografskega imena naselja,
3. podatke o spolu in telesni masi medveda ter oceni njegove starosti,
4. navedbo razloga za odvzem medveda iz narave,
5. podatke o odvzemu vzorcev tkiv, organov ali drugih telesnih delov medveda, vključno z navedbo organizacije, ki je odvzela vzorce,
6. podatke o dednem materialu medveda in
7. druge za varstvo medveda pomembne podatke.

12. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-188/2018
Ljubljana, dne..... 2018
EVA 2018-2550-0056

Vlada Republike Slovenije
Marjan Šarec
predsednik

Priloga: Predvideni odvzem medveda iz narave

V načrtovalskem obdobju je predviden odvzem 200 medvedov iz narave, od tega 175 medvedov z odstrelom in 25 zaradi izgub (povoz in druge oblike smrtnosti).

I. Obseg, prostorska razporeditev in težnostna kategorija odstrela medveda

1. Na osrednjem območju življenjskega prostora medveda se odstrelji 150 medvedov v naslednjih LUO:

– v delu **Kočevsko-Belokranjskega LUO** z lovišči Loka pri Črnomlju, Sinji vrh, Črnomelj, Banja Loka–Kostel, Kočevje, Mala gora, Struge na Dolenjskem, Draga, Osilnica, Velike Lašče, Lazina, Velike Poljane, Loški Potok, Ribnica, Dolenja vas, Sodražica, Turjak, Predgrad, Dragatuš, Dobrepolje, Suha krajina in Taborska jama ter lovišča s posebnim namenom Medved, Snežnik Kočevska Reka in Žitna gora;

– v delu **Novomeškega LUO**, ki obsega lovišča Plešivica – Žužemberk (desni breg reke Krke):

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	48	11	6	65

– v delu **Notranjskega LUO** z lovišči Begunje, Cerknica, Cajnarje, Grahovo, Rakek, Žilce, Lož–Stari trg, Iga vas, Babno Polje, Gornje jezero, Kozlek, Trnovo, Mokrc, Rakitna, Tabor Zagorje, Prestranek, Javornik–Postojna, Pivka, Borovnica, Nova vas, Ig, Rakovnik–Škofljica in Tomišelj ter lovišča s posebnim namenom Jelen in Ljubljanski vrh:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	55	13	7	75

– v delu **Zahodno visoko kraškega LUO**, severozahodno od avtoceste Ljubljana–Razdrto, ki obsega lovišča Planina, Hrenovice, Bukovje, Črna jama, Idrija, Javornik, Krekovše, Col, Kozje stena, Nanos, Trebuša, Logatec, Hotedršica, Trnovski gozd in Vrhnika – del lovišča južno od železniške proge Ljubljana–Postojna:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	7	2	1	10

2. Na robnem območju življenjskega prostora medveda se odstrelili 20 medvedov v naslednjih LUO:

– v delu **Kočevsko-Belokranjskega LUO**, ki obsega lovišča Suhor, Metlika, Gradac, Adlešiči, Vinica, Smuk–Semič, Krka in Grosuplje:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	3	2	1	6

– v delu **Novomeškega LUO**, ki obsega lovišča Plešivica–Žužemberk – levi breg reke Krke, Toplice, Padež, Novo mesto, Dobrnič, Brusnice, Orehovica, Šentjernej, Gorjanci, Trebnje – južno od avtoceste Ljubljana–Obrežje, Veliki Gaber – južno od avtoceste Ljubljana–Obrežje, Velika Loka – južno od avtoceste Ljubljana–Obrežje in Mirna peč – južno od avtoceste Ljubljana–Obrežje;

– v delu **Posavskega LUO**, ki obsega lovišča Kostanjevica na Krki, Podbočje, Cerklje ob Krki, Čatež ob Savi in Mokrice:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	3	1	1	5

– v delu **Zasavskega LUO**, ki obsega lovišča Višnja Gora, Ivančna Gorica in Šentvid pri Stični, in sicer vsa južno od avtoceste Ljubljana–Obrežje:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	1	1	0	2

– v delu **Primorskega LUO**, ki obsega lovišča Senožeče, Timav–Vreme, Slavnik–Materija, Žabnik–Obrov, Podgorje, Videž–Kozina, Gaberk–Divača, Vrhe–Vrabče, Raša–Štorje, Bukovca, Brkini, Prem in Gradišče–Košana;

– v delu **notranjskega LUO**, ki obsega lovišče Zemon:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	2	2	1	5

– v delu **Zahodno visoko kraškega LUO**, severozahodno od avtoceste Ljubljana–Razdrto, ki obsega lovišča Dole nad Idrijo, Jelenk, Kanal (levi breg Soče), Čaven, Čepovan, Gorica, Grgar, Hubelj, Lijak, Most na Soči, Anhovo (levi breg Soče), Vipava, Vojkovo in Rovte;

– v delu **Triglavskega LUO**, ki obsega lovišča Otavnik, Planota in Porezen:

Težnostna kategorija	Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
Število medvedov	1	1	0	2

3. Na območju izjemne prisotnosti medveda se lahko odstrelijo 3 medvedi in na prehodnem območju 2 medveda v naslednjih LUO in težnostnih kategorijah:

– v delu **Zasavskega LUO**, severno od avtoceste Ljubljana–Obrežje, ki obsega lovišča Višnja Gora, Ivančna Gorica, Šentvid pri Stični, Dole pri Litiji, Radeče, Polšnik, Podkum in Dobovec;

– v delu **Novomeškega LUO**, severno od avtoceste Ljubljana–Obrežje, ki obsega lovišča Mokronog, Šentrupert, Trebelno, Tržišče, Šentjanž, Škocjan, Mirna, Otočec, Trebnje (severno od avtoceste Ljubljana–Obrežje);

– v delu **Posavskega LUO**, ki obsega lovišča Loka pri Zidanem Mostu, Boštanj, Studenec–Veliki Trn, Bučka:

Težnostna kategorija	Brez omejitve
Število osebkov	3

– v delu **Triglavskega LUO**, ki obsega lovišča Podbrdo, Ljubinj, Tolmin, Smast, Drežnica, Kobarid, Volče, Bovec, Soča, Čezsoča, Log pod Mangrtom in lovišči s posebnim namenom Prodi – Razor in LPN Triglav;

– v delu **Gorenjskega LUO**, ki obsega lovišča Stara Fužina, Nomenj Gorjuše, Bohinjska Bistrica, Sorica, Železniki, Sovodenj, Bled (del lovišča, ki sega na plato Jelovice), Jelovica (del lovišča, ki sega na plato Jelovice), Kropa (del lovišča, ki sega na plato Jelovice), Selca (del lovišča, ki sega na plato Jelovice) in Jošt-Kranj (del lovišča, ki sega na plato Jelovice) ter lovišče s posebnim namenom Kozorog Kamnik (revirja Veža in Logarska dolina)

– v delu **Kamniško-Savinjskega LUO**, ki obsega lovišča Solčava, Luče, Ljubno, Gornji grad, Stahovica, Sela pri Kamniku, Motnik-Špitalič, Trojane-Ožbolt in Lukovica

in

– v delu **Zasavskega LUO**, ki obsega lovišča Moravče, Vače, Mlinše, Vače, Kresnice, Laze, Litija, Šmartno pri Litiji, Višnja gora (severno od avtoceste Ljubljana – Obrežje), Ivančna gorica (severno od avtoceste Ljubljana – Obrežje) in Šentvid pri Stični (severno od avtoceste Ljubljana – Obrežje):

Težnostna kategorija	Brez omejitve
Število osebkov	2

Odstrel iz te točke se izvede le v primeru ponavljajočih se škodnih dogodkov ali drugih večjih konfliktov z ljudmi.

II. Dodatni pogoji in usmeritve

V obdobju do 31. decembra 2018 se lahko izvede odstrel do 140 medvedov pri čemer se pri razdelitvi odstrela po LUO upoštevajo naslednje usmeritve:

- v Kočevsko-Belokranjskem LUO (osrednji del) in Notranjskem LUO (osrednji del) je treba praviloma že od začetka dodeliti večjo kvoto za odstrel (2 medveda ali več na lovišče) loviščem, na območju katerih v zadnjih letih nastaja večina konfliktnih situacij med medvedi in ljudmi;
- v Kočevsko-Belokranjskem LUO (osrednji del) in Notranjskem LUO (osrednji del) se del kvote (7 medvedov v Kočevskem in 5 v Notranjskem LUO, v težnostni kategoriji sorazmerno v enakem deležu kot je osnovni razdelilnik) ne razdeli upravljavcem lovišč in lovišč s posebnim namenom, pač pa ostane rezerva za izredne konfliktno dogodke in se aktivira v konkretni konfliktni situaciji;
- od skupne kvote za Novomeško in Posavsko LUO (robno območje) se v jesenskem obdobju (do 31. decembra 2018) dodeli 1 medveda do 100 kg loviščem Posavskega LUO. Če se v jesenskem obdobju odstrel v navedenih loviščih tega LUO ne izvede, se v spomladanskem obdobju (od 1. januarja do 30. aprila 2019) tega medveda lahko odstreli v loviščih Posavskega in Novomeškega LUO;
- od skupne kvote za Primorsko LUO (robno območje) se v jesenskem obdobju (do 31. decembra 2018) dodeli 1 medveda do 100 kg lovišču Zemon (ki je del Notranjskega LUO). Če se v jesenskem obdobju odstrel v navedenem lovišču ne izvede, se v spomladanskem obdobju (od 1. januarja do 30. aprila 2019) tega medveda lahko odstreli v loviščih Primorskega LUO, ki izpolnjujejo pogoje za odstrel.

Obrazložitev

Odloka o ukrepu odvzema osebkov vrste rjavega medveda (*Ursus arctos*) iz narave za obdobje do 30. septembra 2019

Poseganje v populacije zavarovanih živalskih vrst je treba obravnavati celovito, kar zlasti velja za velike zveri (rjavi medved, volk, ris), saj gre za populacije, ki živijo na obsežnih območjih pretežno kulturne krajine. Ob sobivanju ljudi in zveri prihaja tudi do različnih konfliktnih situacij, ki lahko privedejo do vznemirjanja, ogrožanja varnosti ljudi in tudi do nastanka večjih škod na premoženju ali celo telesnih poškodb.

Velikosti populacije in naravne razširjenosti velikih zveri ne omejujejo samo naravne danosti (ustrezen življenjski prostor, razpoložljiva hrana), ampak zlasti njihova družbena sprejemljivost, na območju, kjer te živali živijo.

Osrednja cilja upravljanja velikih zveri v Sloveniji sta ohranjanje populacije v ugodnem stanju in hkrati zagotavljanje ustrezne ravni sobivanja. Pristopi k temu so opredeljeni v strateških dokumentih in so večplastni: npr. zagotavljanje preventivnih ukrepov za rejce, odškodninski sistem, možnost intervencije v nujnih primerih (intervencijska skupina), preprečevanje nastajanja konfliktov z ozaveščanjem in posebnimi ukrepi.

Kljub temu so potrebni neposredni posegi v populacijo iz razlogov, ki so opredeljeni v 7. členu Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16 - v nadaljnjem besedilu: Uredba).

Kadar gre za preprečitev resne škode (vključno ponavljajoče škode) ali zagotavljanje zdravja in varnosti ljudi se na podlagi strokovnega mnenja za konkretni primer in konkretni osebek izda posamični akt za izjemni odstrel.

Odlok ne odpravlja možnosti odstrela po posamičnem aktu, ampak ureja možnost za primere, ko je številčnost osebkov v populaciji visoka, ko se populacija številčno veča ali/in prostorsko širi in se bliža zgornjemu pragu družbene sprejemljivosti. Za te primere je predvidena v prvem odstavku 7. člena Uredbe možnost 'selektivnega in omejenega odvzema živali iz narave pod strogo nadzorovanimi pogoji in omejenem številu.'

Izvajanje takšne izjeme je zelo kompleksno in je ni mogoče urediti s posamičnim aktom, ampak s splošnim pravnim aktom (predpisom), ker je treba pri odvzemu upoštevati celotno populacijo v Sloveniji in tudi širše (medvedi v Sloveniji so del Dinarsko-Balkanske populacije medvedov), kakor tudi predvideti posledice, ki bi lahko izhajale iz drugih, nepredvidljivih, vzrokov smrtnosti.

Zato je smiselno in potrebno, da se celoten okvir odvzema velikih zveri ureja z odlokom Vlade, torej s splošnim pravnim aktom, ki učinkuje erga omnes in ureja splošna pravila ravnanja in ukrepe na enovit način na ravni celotne države. Gre torej za ukrepe, ki imajo splošen pomen in jih Vlada ureja z odlokom, ki je sprejet na podlagi uredbe (tretji odstavek 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije; Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14).

Le na ta način je možno posegati v populacijo celovito, hkrati pa tudi selektivno (časovna in krajevna opredelitev, starostna struktura, težnostna kategorija) in omejeno (prostorska razporeditev glede na gostoto pojavljanja osebkov in konfliktov) ter upoštevati tudi druge vzroke smrtnosti.

Z odlokom se namreč opredeljuje načrtovani odvzem, ki vključuje vse oblike smrtnosti: izjemni odstrel, načrtovani odstrel, pogini, povozi... Višina odvzema se opredeli za vsako načrtovalsko obdobje na podlagi podatkov spremljanja stanja tako, da je izpolnjen pogoj, da takšna višina odvzema ne škoduje ohranitvi ugodnega stanja populacije.

Odlok torej določa naravovarstveno varen okvir odvzema, pri izvajanju pa se po določenih pravilih prilagaja tistim oblikam smrtnosti, na katere nimamo vpliva, so pa pomembne za ohranjanje ugodnega stanja. To pomeni, da se morebitne večje naravne izgube odrazijo v zmanjšanem odstrelu na določenem območju.

Izvajanje te izjeme je treba zelo natančno formalno opredeliti, da se ne dopusti dvomov pri izvedbi na terenu.

Pravna podlaga

Po Direktivi Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjeni z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva o habitatih), odvzem zavarovanih živalskih vrst iz narave ni dovoljen. Velike zveri (rjavi medved, volk in ris) sodijo med zavarovane vrste z Uredbo. Direktiva o habitatih v 16. členu določa izjeme, ki dopuščajo poseganje v populacijo, če ni druge zadovoljive možnosti in če odstopanje od popolnega zavarovanja ne škoduje vzdrževanju ugodnega stanja ohranjenosti populacij. Te izjeme so prenesene v slovenski pravni red s 7. členom Uredbe.

Ena od izjem je tudi možnost »selektivnega in omejenega odvzema živali iz narave pod strogo nadzorovanimi pogoji in v omejenem številu«.

Obseg in pogoje za uveljavljanje in izvajanje te izjeme (selektivnost, omejenost, nadzorovan odvzem) določa odlok Vlade na podlagi 7.a členu Uredbe z odloki za določeno obdobje. Dne 30. septembra 2018 je prenehal veljati Odlok o ukrepu odvzema osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave za leto 2018, zato predlagamo Odlok o ukrepu odvzema osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) za obdobje do 30. septembra 2019 (v nadaljnjem besedilu: Odlok).

Odlok mora biti skladen s sprejetimi strategijami, akcijskimi načrti ali drugimi programskimi dokumenti za zagotavljanje ugodnega stanja zadevnih zavarovanih živalskih vrst.

Za zagotavljanje ugodnega stanja medveda je Vlada Republike Slovenije sprejela Strategijo upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji (sklep Vlade RS št. 322-07/2001-2 z dne 24. 1. 2002, v nadaljevanju: Strategija za medveda). Strategija za medveda določa cilje, usmeritve in ukrepe zagotavljanja ugodnega stanja medveda in ukrepe, ki omogočajo sožitje človeka z medvedom.

Vsebina Odloka

Z Odlokom je določen obseg selektivnega in omejenega odvzema medveda iz narave, vključno z določenimi pogoji, torej natančneje opredeljuje izvedbo izjeme odvzema iz narave na podlagi sedme alineje prvega odstavka 7. člena Uredbe.

Obseg predvidenega odvzema (skupni seštevek medvedov odvzetih iz narave zaradi odstrela, izjemnega odstrela, odlova, povoza ali drugih izgub) je določen tako, da ne ogroža ugodnega stanja populacije.

Načrtovalsko obdobje traja od uveljavitve tega odloka do 30. septembra 2019, pri čemer se upoštevajo tudi podatki o odvzemu medvedov iz narave od 1. oktobra 2018.

Predviden odvzem medvedov v načrtovalskem obdobju je 200. V tem številu je zajeto: odstrel - 170 medvedov v osrednjem in robnem območju (150 osrednje in 20 robno območje), možnost za odstrel 3 medvedov v območju izjemne prisotnosti in 2 medveda v prehodnem območju ter predvidene izgube – 25 medvedov. V območju izjemne prisotnosti in v prehodnem območju se odstrel izvede zgolj in le ob ponavljajočih se konfliktnih dogodkih.

Strokovne osnove

Odlok temelji na Strokovnem mnenju ZGS za odvzem velikih zveri iz narave v obdobju od 1. 10. 2018 do 30. 9. 2019 (v nadaljevanju: Strokovno mnenje) in Pisnem stališču Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljevanju: ZRSVN) k temu mnenju (v nadaljevanju: Pisno stališče). Navedena gradiva so objavljena na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor na naslovu:

http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/narava/velike_zveri/ v rubriki Strokovna gradiva.

Pri izdelavi Strokovnega mnenja za odstrel velikih zveri v načrtovalskem obdobju 2018/19 je ZGS upošteval zlasti:

- analizo odvzema velikih zveri (odstrel, izredni odstrel, izgube) v več kot 20-letnem obdobju vođenja osrednjega registra odvzema velikih zveri v Sloveniji (od leta 1995 dalje) in analizo odvzema velikih zveri v zadnjem načrtovalskem obdobju,
- trend in analizo ugotovljenih škod zaradi velikih zveri,
- trend konfliktnih dogodkov z medvedi, ki jih beleži intervencijska skupina,
- podatke o štetju rjavega medveda na mreži stalnih števnih mest, ki jih izvajajo upravljavci lovišč (LD) in lovišč s posebnim namenom po dogovoru Zavoda za gozdove Slovenije, Lovske zveze Slovenije ter območnih združenj upravljavcev lovišč,
- dnevni monitoring velikih zveri v loviščih s posebnim namenom Jelen, Medved in Žitna gora, Snežnik - Kočevska Reka ter Ljubljanski vrh - LPN delujejo v sestavi ZGS,
- rezultate znanstveno-raziskovalnih projektov, ki obravnavajo medveda in volka (npr. SloWolf, WolfAlps, DinAlp Bear...),
- rezultate projekta »Spremljanje varstvenega stanja volkov v Sloveniji« v zadnjih dveh sezonah,
- podatke drugih državnih organov, javnih služb in institucij, ki zadevajo upravljanje z velikimi zvermi,
- pridobljene podatke iz Republike Hrvaške o stanju in upravljanju z velikimi zvermi na njenem ozemlju,
- mednarodna izhodišča ter smernice za upravljanje z velikimi zvermi (npr. Smernice Evropske komisije za upravljanje velikih zveri na ravni populacij),
- teoretične osnove in praktične izkušnje, ki so si jih v preteklih letih delovanja Zavoda za gozdove Slovenije pridobili strokovnjaki na področju dela s prosto živečimi živalskimi vrstami.

Glede na Strokovno mnenje in podatke o številčnosti populacije je stanje ohranjenosti rjavega medveda v alpski in kontinentalni regiji ugodno. Podatki o populacijski dinamiki medveda kažejo, da se sama dolgoročno ohranja kot preživetja sposobna sestavina svojih naravnih habitatov. Smernice Evropske komisije (Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores, Large Carnivore Initiative for Europe, 20. 5. 2008) opredeljujejo obravnavanje vrst na ravni celotnih populacij in ne zgolj na ravni posamezne države. Medvedi v Sloveniji predstavljajo robni del Dinarsko – Pindsko populacije, zato je pri presoji ugodnega stanja populacije treba upoštevati dejstvo, da so medvedi v Sloveniji v neposredni povezavi z medvedi na Hrvaškem in posledično s celotno Dinarsko – Pindsko populacijo, ki po ocenah strokovnjakov in dosedanjih dostopnih pisanih virov šteje med 2.100 in 2.500 živali, po najnovejših ocenah pa celo prek 3.000 živali z napredujočim trendom razvoja. Za slovenski del populacije je ZGS upošteval ocenjeno številčnost rjavega medveda v Sloveniji ob koncu leta 2007, ki jo je podal nosilec projekta »Analiza medvedov odvzetih iz narave in gensko-molekularne raziskave populacije rjavega medveda« - Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, na spletni strani <http://medvedi.si>. V decembru 2017 so bili objavljeni rezultati ocene številčnosti populacije rjavega medveda v Sloveniji z metodami molekularne genetike. S 95 odstotnim intervalom zaupanja je štela populacija ob koncu leta 2015 ob upoštevanju odvzema med 545 - 655 živali (najmanjša letna številčnost 599 živali), neupoštevajoč nove kohorte (prirastka) medvedov¹. Primerjava s podatki genetskega štetja konec leta 2007 (383 – 458 živali; najmanjša letna številčnost 424 živali) kažejo 41 % rast populacije, kar pomeni, da je bil letni odzem v teh letih nekoliko pod ravnijo rodnosti. Za naslednje obdobje je določena raven odvzema v višini predvidene rodnosti, kar posledično pomeni rahlo zmanjšanje številčnosti.

Predlog za odzem je obravnavala tudi Strokovna komisija za upravljanje z velikimi zvermi dne 18. 6. 2018 in 28. 8. 2018. Zaključek zadnjega sestanka je bil: populacija medveda je v Sloveniji v ugodnem ohranitvenem stanju in je vzpostavljen ustrezen monitoring. Po strokovni plati ni

¹ http://dinalpbear.eu/wp-content/uploads/DAB2015.C5.PopulationSizeEstimateFinalReport_Skrbinšek-et-al.2017.pdf

zadržkov za izvedbo predlaganega odvzema, treba pa je preveriti pravno plat ureditve odvzema.

Pri pripravi predloga predpisa smo upoštevali tudi sodbi Upravnega sodišča št. I U 168/2017-19 z dne 20. 3. 2018 in št. I U 102/2018-18 z dne 19. 9. 2018 s katerima je Upravno sodišče odpravilo prilogo 2 Odloka o ukrepu odvzema osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave za leto 2017 (Ur. l. RS št. 3/2017) in prilogo 2 Odloka o ukrepu odvzema osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave za obdobje do 30. septembra 2018 (Ur. l. RS št. 72/2017)

Izpolnjevanje pogojev

Za poseganje v populacijo zavarovane vrste iz 7. člena Uredbe z ukrepom selektivnega odvzema morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

1. da je odzem selektiven, številčno omejen in da se izvede pod strogo nadzorovanimi pogoji, kot to določa sedma alineja prvega odstavka 7. člena Uredbe (test 1);

Selektivnost odvzema:

Odstrel sodi med selektivne oblike odvzema v primerjavi z drugimi metodami, kot so zastrupitev ali uporaba pasti, saj je tarčno usmerjen na določeno živalsko vrsto.

Poleg tega je pri medvedu možno usmerjati odstrel na mlajše osebke (načrtovanje po težnostni strukturi skladno s Strategijo rjavega medveda), kakor se tudi izogibati usmrtitvam samic, ki vodijo mladiče.

OMEJITEV ODVZEMA:

Odlok opredeljuje najprej obseg predvidenega odvzema (torej vse oblike smrtnosti in ne samo odstrel) za posamezno načrtovalsko obdobje, ki je določen na podlagi strokovnih podatkov tako, da nima negativnega vpliva na ugodno stanje ohranjenosti populacije posamezne vrste.

Znotraj predlaganega odvzema je z Odlokom podrobno določena prostorska omejitev, ki zagotavlja, da na posameznem območju razširjenosti medveda v Sloveniji ne bi prišlo do prekomernega odvzema. V okviru načrtovanega odvzema je kvota razdeljena po LUO, v katerih se načrtuje odstrel živali lovnih vrst (divjadi), kakor tudi zavarovanih vrst.

Z Odlokom so določene tudi časovne omejitve, ki prepovedujejo odstrel v obdobju, ki je najbolj kritično za razmnoževanje posamezne vrste.

ODSTREL POD STROGO NADZOROVANIMI POGOJI:

Vsak odstrel (obseg in pogoji) velikih zveri je torej natančno določen s predpisi s področja ohranjanja narave. Odstrel lahko izvajajo izključno samo upravljavci lovišč in na način, ki ga določajo predpisi, ki urejajo lovstvo.

V Sloveniji je nadzor nad odstrelom natančno urejen in je preverljiv z materialnimi dokazi. Uplenitelj oziroma upravljavec lovišča, v katerem je odstrel izvršen, mora to nemudoma javiti pristojni območni enoti ZGS, ki je javni zavod z javnimi pooblastili. Ta poskrbi, da se odstrel zabeleži v uradni register odvzema velikih zveri v Sloveniji in v primeru izpolnjene kvote v dotičnem LUO takoj obvesti ostale upravljavce lovišč in s tem prepreči prekoračitev kvote. V primeru, da sta sočasno odvzeta dva osebka in to pomeni prekoračitev dovoljene kvote, se to upošteva pri načrtovanju odvzema v naslednjem upravljavskem obdobju. V primeru odvzema (odstrel ali izguba) pristojni vodja odseka za gozdne živali in lovstvo na ZGS opravi strokovne meritve mrtvega osebka, odvzame genetske vzorce in zob za določitev starosti živali ter ugotovi okoliščine odvzema. Truplo se nato pošlje še na pregled na Veterinarsko fakulteto UL, kjer potrdijo/ugotovijo vzrok smrti in njegovo zdravstveno stanje. V primeru, da gre za nepravilnosti pri izvedenem odstrelu, ZGS obvesti pristojne inšpekcijske službe.

Tudi Zavod RS za varstvo narave v pisnem stališču navaja, da je odstrel mogoč, ker je sprejemljiv zaradi selektivnega in omejenega odvzema živali iz narave pod strogo

nadzorovanimi pogoji in v omejenem številu, ki zagotavlja ohranjanje družbene sprejemljivosti medveda, zmanjševanje škod ter zdravje in varnost ljudi

2. da »ni druge zadovoljive možnosti« (test 2);

Upravljanje z velikimi zvermi je zaradi biološke zahtevnosti in družbene pomembnosti zelo kompleksno, zato vključuje različne sklope ukrepov, kot so na primer: preventivni ukrepi za preprečevanje škod, odškodninski sistem, uravnavanje krmljenja, intervencijska skupina, ozaveščanje...

Bistven premik je na področju preventivnih ukrepov za preprečevanje škode na premoženju. Iz projektnih sredstev in s sofinanciranjem Ministrstva za okolje in prostor so bile dane možnosti za izvedbo dodatnih načinov zaščite. Poleg tega je v okviru Program razvoja podeželja (PRP) za obdobje 2014 – 2020 med ukrepi kmetijsko okoljsko podnebnih plačil (KOPOP) uvrščeni tudi trije ukrepi, namenjeni spodbujanju varovanja pašnih živali pred napadi velikih zveri. Omenjeni ukrepi so: varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami, varovanje črede s pastirskimi psi in varovanje črede ob prisotnosti pastirja na območjih pojavljanja volka in medveda. Prek naštetih ukrepov je možno pridobiti finančna sredstva za dodatno delo, ki ga imajo rejci zaradi varovanja pašnih živali pred napadi velikih zveri, ne pa tudi za sam nakup varovalnih sredstev (npr. elektromrež).

Problem navajanja medvedov na bližino človekovih bivališč in s tem povečana možnost neposrednih konfliktov je nagovorjen v okviru LIFE projekta »Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda Severnih Dinaridih in Alpah« (Life DinAlp Bear) kjer je eden od bistvenih ciljev iskanje rešitev za blaženje konfliktov med ljudmi in medvedi ter spodbujanje sobivanja z medvedi. Med dejavnostmi so na primer: rešitve za preprečevanje dostopa medvedov do hrane antropogenega izvora (izdelava in postavitve medvedovarnih zabojnikov za smeti in kompostnikov), vzpostavljanje dodatne zaščite za rejce in čebelarje, uvajanje varovanja s pastirskimi psi, zmanjševanje smrtnosti medvedov v prometu (postavitve elektroograj ob avtocestah, postavitve odvrčalnih in opozorilnih sistemov na mestih najpogostejših prehajanj medvedov čez prometnice), ozaveščanje širše javnosti, predvsem pa ključnih interesnih skupin (rejci pašnih živali, čebelarji, lovci).

Med druge možnosti sodi tudi izplačevanje odškodnine pri nastalih škodah. V zadnjem letu je bilo manj škodnih dogodkov, deloma zaradi dobrega obroda, kakor tudi preventivnih ukrepov. Poleg tega se v okviru popisa škod (in projektov) tudi svetuje oškodovancem glede potrebnih zaščitnih sredstev.

Pomembno je tudi delo Skupine za hitro ukrepanje v primeru ogrožanja življenja ljudi in premoženja po velikih zvereh – intervencijske skupine. Skupina se v primerih konfliktov z medvedi (in drugima dvema vrstama velikih zveri) odziva na intervencijsko številko 112 ali 113 – Operativno komunikacijskega centra in Policije, pogosto pa tudi na podlagi neposrednih klicev občanov ali pristojnih državnih organov.

Intervencijska skupina pri svojem delu v okviru zakonskih in strokovnih pooblastil uporablja kot metode neposrednega reševanja težav z medvedi odlov živih živali, plašenje s tehničnimi sredstvi in gumijastimi izstrelki ter usmrnitev živali s strelnim orožjem. Skupina prizadetim, skladno z možnostmi, lahko nudi tudi kemične repelente in tehnično zaščito za odvrčanje medvedov ter opravlja številne razgovore z občani ter jih pomirja že s prihodi na kraj dogodka. Večino situacij je reševala s pogovori z občani in pristojnimi službami, v nekaj primerih je tudi posredovala pri izjemnem odstrelu.

Iz družbenega vidika pa je pomembno omeniti, da odzivi v medijih, opozorila županov iz nekaterih občin osrednjega območja rjavega medveda in različne peticije zlasti lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč kažejo, da je meja družbene sprejemljivosti za rjavega medveda

dosežena in v kulturni krajini ni mogoče dopustiti naravnega uravnavanja populacije. To potrjuje tudi anketa javnega mnenja, ki so jo v okviru projekta DinalpBear izvedli v Sloveniji leta 2015².

Kljub temu, da se je število letnih škodnih primerov po letu 2010 zmanjšalo, je med lokalnimi skupnostmi, rejci in nekaterimi predstavniki kmetijske stroke še vedno veliko nezadovoljstvo glede velikosti populacije velikih zveri.

Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pri Državnem zboru v letu 2018 nadaljeval aktivnosti iz let 2016 in 2017 in pozival Vlado RS ter pristojna ministrstva, da upravljanje z velikimi zvermi temeljiti na rezultatih posvetovanj o sobivanju ljudi in divjadi v skladu z veljavno zakonodajo, da morajo biri spremembe izvedene preudarno in temelječe na strokovnih osnovah, ter da se pri ukrepih upoštevajo lokalne specifičnosti, organizacije in institucije.

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je na te pobude ustanovilo tudi delovno skupino, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstev in deležnikov.

Kmetijsko gozdarska zbornica in Državni svet sta 18. 4. 2018 organizirala posvet z naslovom Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje, na katerih so bili sprejeti naslednji zaključki:

1. Ob sodelovanju vseh deležnikov je treba določiti takšno številčnost zveri, ki bo omogočala vzdržno sobivanje na območjih pojavljanja ter še zagotavljala ohranjanje kmetijske dejavnosti.

2. Pripraviti je treba takšne Strategije upravljanja z velikimi zvermi, ki bodo podlaga za ukrepe, ki bodo omogočali kmetovanje tudi na območjih pojavljanja brez večjega vpliva zveri in brez večjih dodatnih stroškov.

3. Dolgoročno je treba določiti vzdržno številčnost in prostorsko razširjenost zveri ter pripraviti dolgoročne strateške dokumente kot podlago za upravljanje z velikimi zvermi.

4. Na podlagi predstavljenih podatkov Zavoda za Gozdove Slovenije se predlaga, da se začne z intenzivnejšimi posegi v populacijo medveda in volka z namenom preprečitve nadaljnjega večanja in širjenja populacije oz. njenega bistvenega zmanjšanja.

5. Rejcem, ki živijo na območju pojavljanja zveri, je treba v celoti zagotoviti vso nadstandardno zaščito za ljudi, živali in drugo premoženje.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je opozorila predvsem na veliko številčnost medvedov in na širjenje zveri na območja, kjer jih prej ni bilo, zaradi česar naj bi se opuščala planinska paša in zaraščale planine. Prav tako so opozorili, da je izredni odstrel zaradi dolgega postopka neučinkovit. Pri škodi so izpostavili problem nepriznavanja posrednih škod, neprimernih odškodnin ter zamud pri izplačilih. Med drugim so podali naslednje predloge:

- zmanjšati populacijo medvedov;
- določiti območja stalne prisotnosti medveda, izven teh območij medvede ob stalni prisotnosti odvzeti;
- preprečiti širjenje medveda na nova območja;
- ponovno naj se uvedejo mrhovišča;
- zagotoviti redno izplačilo odškodnin;
- odškodnine naj bodo realne, prizna naj se tudi posredna škoda;
- uvede naj se poseben postopek za izredni odstrel, ki bo hiter in učinkovit, kjer pritožba ne zadrži izvršitve.

Splošno stališče KGZS glede medvedov je, da populacija ni usklajena s socialno nosilno kapaciteto okolja. Populacija je preštevilčna, konfliktna in jo je treba zmanjšati na raven, ki bo omogočala strpno sobivanje z ljudmi, ki bo omogočala tudi čim manj konfliktov pri opravljanju dejavnosti na območju pojavljanja.

Če se populacija zaradi ugodnih naravnih razmer številčno veča in širi ter dosega zgornjo mejo družbene sprejemljivosti, potem ostaja edina zadovoljiva možnost aktivno poseganje v populacijo z odstrelom. Območje, primerno za velike zveri, je v Sloveniji poseljeno, poleg tega

² Majić Skrbinšek, A. et al. (2016): Public attitudes, perceptions, and beliefs about bears and bear management. Final report of the Action A2, project LIFE DINALP BEAR. University of Ljubljana. 262 pp.

<http://dinalpbear.eu/wp-content/uploads/A2-final-report-with-annexes-min.pdf>

ta prostor nudi zverem tudi možnost prehranjevanja, zato uravnavanje populacije ni mogoče v celoti prepustiti naravnim zakonitostim.

Druge možnosti za zmanjšanje populacije, ki se omenjajo v javnosti, kot so odlov in preselitve, kastracija, kontracepcija in podobno, niso primerne. Tako preselitve ne prispevajo bistveno k zmanjševanju populacije, Sicer jih izvajamo in so že vštete v odvzem. Intervencijska skupina je večkrat uporabila za medvede v bližini naselij metodo ulova in preselitve. Izkušnje so pokazale, da so se preseljeni medvedi redno vračali, zato ta metoda za reševanje problematike habituiranih medvedov ni učinkovita. Drugi posegi v populacijo, kot so na primer kastracije ali kontracepcije, niso dovoljeni po zakonodaji s področja varstva narave ali področja zaščite živali.

3. da »ravnanja ne škodujejo ohranitvi ugodnega stanja populacije« (test 3).
To je izključujoči pogoj. Če ravnanja škodujejo ohranitvi ugodnega stanja populacije, potem aktivno poseganje v populacijo ni možno.

Po 1. členu Direktive o habitatih se šteje, da je stanje ohranjenosti "ugodno":

- če podatki o populacijski dinamiki te vrste kažejo, da se sama dolgoročno ohranja kot preživetja sposobna sestavina svojih naravnih habitatov.

V decembru 2017 so bili objavljeni rezultati ocene številčnosti populacije rjavega medveda v Sloveniji z metodami molekularne genetike. S 95 odstotnim intervalom zaupanja je štela populacija ob koncu leta 2015 ob upoštevanju odvzema med 545 - 655 živali (najmanjša letna številčnost 599 živali), neupoštevajoč nove kohorte (prirastka) medvedov³. Primerjava s podatki genetskega štetja konec leta 2007 (383 – 458 živali; najmanjša letna številčnost 424 živali) kažejo 41 % rast populacije, kar pomeni, da je bilo upravljanje iz vidika varstva narave ustrezno.

- če se naravno območje razširjenosti vrste niti ne zmanjšuje niti se v predvidljivi prihodnosti verjetno ne bo zmanjšalo.

Naravno območje razširjenosti medveda se ne zmanjšuje, niti se v predvidljivi prihodnosti ne bo zmanjšalo. Območje razširjenosti medveda v Sloveniji se ne zmanjšuje in v primeru odvzema v višini ocenjenega prirastka ni razloga, da bi se to zgodilo v prihodnosti. Naravne razmere za rjavega medveda so v Sloveniji ugodne, ker ima na voljo primeren življenjski prostor, zlasti pa dovolj hrane, bodisi v naravi ali pa v bližini človekovih bivališč. Nihanje števila škodnih dogodkov je značilno povezano s količino obroda v gozdovih, saj medvedi prvenstveno iščejo hrano v naravi. Glede na to, je bil v letu 2017 slabo obrod, je posledično narastlo tudi število zabeleženih stikov z medvedi in več škodnih dogodkov, kar je se je odrazilo tudi na odzivu javnosti.

- če obstaja in bo verjetno še naprej obstajal dovolj velik habitat za dolgoročno ohranitev njenih populacij.

Obstaja dovolj velik habitat za dolgoročno ohranitev populacije medveda. Spremljanje stanja gozdov kaže na trend zaraščanja opuščenih kmetijskih površin v zadnjih desetih letih. Poleg tega se z vsemi gozdovi v Sloveniji gospodari na podlagi enotnega načrtovanja po sonaravnem in mnogonamenskem principu, ki med drugim onemogoča večji posek kot je prirastek in velika gozdna krčenja. Načrti za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo hkrati predstavljajo tudi upravljalvske načrte za območja Nature 2000. Oboje je zagotovilo, da se tako površina kot stanje habitata rjavega medveda v Sloveniji v prihodnosti ne bo slabšalo.

---

³ http://dinalpbear.eu/wp-content/uploads/DAB2015.C5.PopulationSizeEstimateFinalReport_Skrbinšek-et-al.2017.pdf

Na tej podlagi menimo, da predvideni odvzem 200 medvedov (175 odstrel in 25 predvidene izgube) v obdobju do konca septembra 2019 ne bo ogrozil ugodnega stanja populacije rjavega medveda v Sloveniji.

